

Glazbeni pedagog i skladatelj Rudolf Rajter

Kontrec, Jelena

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:891382>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-08-25**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA UČITELJSKE STUDIJE**

**JELENA KONTREC
DIPLOMSKI RAD**

**GLAZBENI PEDAGOG I SKLADATELJ RUDOLF
RAJTER**

Čakovec, rujan 2021.

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA UČITELJSKE STUDIJE
(Čakovec)**

PREDMET: Glazbena kultura

DIPLOMSKI RAD

Ime i prezime pristupnika: Jelena Kontrec

TEMA DIPLOMSKOG RADA: Glazbeni pedagog i skladatelj Rudolf Rajter

MENTOR: Branimir Magdalenić, viši predavač

Čakovec, rujan 2021.

SADRŽAJ

SAŽETAK	1
SUMMARY	2
UVODNE NAPOMENE	3
<i>Položaj</i>	3
<i>Gospodarstvo</i>	3
<i>Poljoprivreda</i>	4
<i>Turizam</i>	4
<i>Kultura, udruge i sport</i>	4
<i>Povijest</i>	6
<i>Ivanečka rudarska četa</i>	8
RUDOLF RAJTER	9
<i>Poleg jedne velke gore</i>	11
GLAZBENA PROŠLOST IVANCA	15
<i>Limene glazbe</i>	15
<i>Pjevački zborovi</i>	15
<i>Tamburaški i drugi ansambli</i>	16
MJEŠOVITI PJEVAČKI ZBOR KUD-a „RUDOLF RAJTER“ IVANEC	17
<i>Prvih 20 godina postojanja</i>	17
<i>KUD „Rudolf Rajter“ Ivanec do 2021</i>	20
<i>Dirigenti KUD-a „Rudolf Rajter“ Ivanec</i>	30
ZAKLJUČAK	35
LITERATURA	36
<i>Zahvala</i>	39
<i>Biografija</i>	40

Izjava o samostalnosti rada..... 41

SAŽETAK

Ivanec je grad koji je smješten podno najviše planine u Hrvatskome Zagorju – Ivanšćice. Grad je koji ima bogatu povijest, kulturu i tradiciju. Iz toga su grada podrijetlom neki od poznatih, kao što su pedagog, filozof i pjesnik Đuro Arnold; klavirski pedagog, muzikolog i povjesničar te član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti Ladislav Šaban; dirigent i skladatelj Nikola Faller te višestruko nagrađivana glazbena pedagoginja, dirigentica i voditeljica dječjega i mješovitoga zbora Marija Vidoni.

Podrijetlom je iz Ivanca i glazbeni pedagog te skladatelj Rudolf Rajter koji je rođen 9. lipnja 1912. godine. Osim što je bio prirodno nadaren, već je u ranoj mladosti stekao iskustvo u sviranju glasovira i orgulja, dirigiranju tamburaškim orkestrom i u zbornome pjevanju. Radio je u mnogim školama u Hrvatskoj kao nastavnik glazbe, voditelj pjevačkih zborova i korepetitor osječke opere. Pedesetih je godina završio studij je glazbe završio na Pedagoškoj akademiji u Zagrebu. Od 1954. do 1969. godine predavao je glazbeni odgoj i vodio je zbor Osnovne eksperimentalne škole „Jordanovac“ Zagreb u kojoj je ostavio neizbrisiv trag. Tridesetih je godina, kao polaznik čakovečke preparandije, uglazbio popijevku *Poleg jedne velke gore*, koju je napisala Pavica Hrazdira. Njegova se ljubav prema zagorskome podrijetlu nazire u nazivima njegovih popijevki: *Stara klet*, *Loza Žuti*, *Na malomu bregu*, *Detela se črleni*, *V noći*, *Čez kuruzu*, *Drenek cvete*, *Vu tujemu svetu*, *Veseljak*, *Sreća*, *Sutla reka*.

Osim navedenih popijevki, skladao je i popijevke za glas uz pratnju glasovira i prigodne skladbe. Ivanečkome je liječniku i obnovitelju planinarstva, doktoru Adalbertu Gregorijeviću, posvetio *Poputnicu ivanečkih planinara*. Godine 1961. je u „Zagorskome kalendaru“ objavio članak *Pjevačka i muzička društva u Ivancu*, na temelju podataka Stanaka Furjana u kojemu je prikazana ivanečka glazbena tradicija s početka 20. stoljeća. Umro je 18. svibnja 1969. godine.

U ovome će se radu prikazati njegov život, najpoznatije popijevke te njegovo djelovanje.

Ključne riječi: Rudolf Rajter, popijevke, stvaralaštvo, Poleg jedne velke gore

SUMMARY

Ivanec, a town situated on the foothills of the tallest mountain in Hrvatsko zagorje-region – known as Ivanščica, is known for its wealthy history, culture and tradition. It is also a home town of many famous Croats, such as: Đuro Arnold- a pedagogue and a poet; Ladislav Šaban- a piano pedagogue, musicologist and a historian; Nikola Faller a composer and a conductor; Marija Vidoni- a multi-award winning musical pedagogue, conductor and a children choir.

Last but not the least, also originating from Ivanec, Rudolf Rajter is another musical pedagogue and a composer. He was born on the 9th June 1912 and has started his journey in music very early in his childhood. Rajter started with playing the piano and organ, whereas his knowledge and experience throughout the years have allowed him to also conduct the tambourine orchestra and a local choir. In his career, Rajter worked as a music teacher in a number of Croatian music schools as well as accompanist of the Osijek opera. He completed his music studies at the Pedagogical Academy in Zagreb, in the 1950s. As of 1954 until 1969, Rajter taught music and led the choir at the Experimental elementary school of Jordanovac in Zagreb. During the 1930s as a student of Čakovec preparandije, Rajter set the poem „Poleg jedne velke gore“ to music. His love for his origin and Ivanec tradition is evident in the titles of his many poems, following as: *Stara klet*, *Loza Žuti*, *Na malomu bregu*, *Detela se črleni*, *V noći*, *Čez kuruzu*, *Drenek cvete*, *Vu tujemu svetu*, *Veseljak*, *Sreča*, *Sutla reka*.

Moreover he dedicated a rosary of Ivanec mountaineers to a doctor Adalbert Gregorijević. In 1969 he published an article about the Music Society of Ivanec in Zagorje Calendar, showing the Ivanec music tradition in the early twentieth century. Rajter eventually passed away on the 18th of May 1969.

Review of his life, most famous poems and his work is elaborated in this graduate thesis.

Key words: Rudolf Rajter, poems, creation, "Poleg jedne velke gore"

UVODNE NAPOMENE

Položaj

Grad Ivanec smješten je na zapadnome dijelu Varaždinske županije i zauzima površinu od 9581 hektara te zauzima južni dio mikroregije nazvane Gornjim porječjem rijeke Bednje. Zauzima i sjeverne padine središnjega dijela Ivanščice i dio doline rijeke Bednje. Livade zauzimaju najniži dio prostora, a blago nagnuta podnožja brda zauzimaju oranice. Vinogradi, vrtovi i voćnjaci zauzimaju viša područja.

Područje grada nalazi se između dva europska cestovna pravca Zagreb-Varaždin-Budimpešta i Zagreb-Krapina-Maribor-Graz. Ova su dva pravca spojeni preko Ivanca magistralnim cestovnim pravcem Varaždin-Ivanec-Sveti Križ Začretje. S obzirom na to da je ovaj pravac vrlo prometan i svojom kvalitetom ne zadovoljava potrebe područja kojim prolazi, u tijeku su pripreme za gradnju brze ceste Varaždin-Ivanec-Lepoglava-Krapina, čime bi se doprinijelo ubrzanome gospodarskom razvitku Ivanca (<https://www.ivanec.hr/5-gospodarstvo>; preuzeto 6.8.2021.).

Gospodarstvo

Grad Ivanec je po veličini drugi grad u Varaždinskoj županiji te je gospodarski, administrativni, upravljački i upravni centar zapadnoga dijela županije. Prema posljednjemu popisu stanovništva, iz 2011. godine, grad Ivanec broji 13 758 stanovnika.

Ivanec ima ranu industrijsku tradiciju na kojoj počiva današnja, suvremena proizvodnja grada. Na području grada djeluje petstotinjak tvrtki koje obavljaju djelatnosti drvoprerađivačke i metaloprerađivačke industrije, proizvodnje obuće, tekstilne industrije, građevinske, informatičke, savjetodavne i ugostiteljske djelatnosti te druge uslužne djelatnosti.

Grad Ivanec dobitnik je BFC SEE (Business Friendly Certificate in South East Europe) certifikata kojim se potvrđuje status grada s povoljnim poslovnim okruženjem.

Danas okosnicu industrijske proizvodnje predstavlja prerađivačka industrija u kojoj najveći udio imaju industrija kože i obuće, tekstilna industrija, drvoprerađivačka i metaloprerađivačka industrija te papirna industrija, ambalaža i elektroindustrija. Veliki dio u prihodima zauzimaju i građevinarstvo, trgovina na veliko i malo, poljoprivreda i šumarstvo te stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti. Neke od većih tvrtki na području grada Ivanca su sljedeće: „Tvornica obuće Ivančica d.d.“, „Drvodjelac d.o.o.“, „Mipcro do.o.“ „Hew Ivanec“, „

We-Kr d.o.o.“; „Itas Prvomajska d.d.“, „Krešimir Futura d.o.o“, „Jedinstvo kartonaža d.o.o.“ i mnoge druge.

Poljoprivreda

Na ovome području većina poljoprivredne proizvodnje služi za zadovoljavanje vlastitih potreba. Broj seljačkih čisto poljoprivrednih gospodarstava opada, a broj se mješovitih gospodarstava povećava.

Karakteristike tla ovoga kraja su plitka ilovasta mekota na glinastim, pjeskovitim i vapnenim laporima te na litotamnijskim vapnencima. Reljefno raznovrsna područja su pogodna za različite vrste poljoprivredne proizvodnje, primjerice, brdoviti su dijelovi pogodni za vinogradarstvo, voćarstvo i stočarstvo, a nizinski dijelovi za ratarstvo, vrtlarstvo, cvjećarstvo, stočarstvo i vinogradarstvo.

Turizam

Ivanečko područje obiluje različitim potencijalima turističkih resursa, zanimljivim za razvoj izletničkoga, seoskoga, lovnoga i ribolovnog, sportsko-rekreacijskoga, kulturnoga, ekološkoga, vjerskoga i gastronomskoga turizma. Na području grada posluje *Hotel Orion* (koji ima 3 zvjezdice), izletnište *Šumska vila*, izletnište i skijalište *Jarki* te izletnište *Jelenice*, a na vrhu se Ivančice nalaze 25 kreveta pansionskoga tipa i 40 skupnih ležaja u planinarskome domu. Grad Ivanec je profiliran kao planinarski grad (<https://www.ivanec.hr/5-gospodarstvo>; preuzeto 6.8.2021.).

Kultura, udruge i sport

Grad Ivanec ima ukupno osam zaštićenih kulturnih te četiri preventivno zaštićenih kulturnih dobra. Zaštićena kulturna dobra su: *Kapela sv. Duha u Prigorcu*, *Crkva sv. Marije Magdalene i kurija župnog dvora u Ivancu*, *Crkva sv. Margarete i kurija župnog dvora u Margečanu*, *Kapela Blažene Djevice Marije u Radovanu*, *Kapela sv. Lovre u Lovrečanu*, *Župna crkva sv. Magdalene u Ivancu (inventar)*, *Kapela Blažene djevice Marije u Radovanu (orgulje)* i *Tradicijsko lončarstvo u Ivancu (lončarstvo)*, a preventivno zaštićena kulturna dobra su: *Kurija u Cerju Tužnom*, *Utvrda u Margečanu*, *Arheološki lokalitet Stari grad u Ivancu*, *Kapela*

Blažene Djevice Marije u Radovanu (orgulje) i Župna crkva sv. Magdalene u Ivanču (orgulje)
(<https://www.ivanec.hr/7-kultura>; preuzeto 6.8. 2021.).

Neke od kulturnih udruga su: KUD „Rudolf Rajter“ Ivanec, Udruga „Ivanečki vitezovi“ Ivanec, Vokalni ansambl Sakcinski Ivanec, Društvo prijatelja narodnih običaja „Maska“ Ivanec, KUD Itas Ivanec, KUD „Salinovec“ Salinovec, Društvo „Naša djeca“ Ivanec i druge.

Neke od humanitarno-socijalnih udruga su: Gradsko društvo crvenog križa Ivanec, „Ivanečko sunce“ Ivanec, Humanitarna fundacija „Pro vitae“ Ivanec, Udruga umirovljenika Ivanec, Udruga umirovljenika Margečan i druge.

Neke od gospodarskih udruga su: Društvo uzgajatelja malih životinja „Fauna“ Ivanec, Poslovni klub Ivanec, Udruga okoliš Cerje Tužno, Udruga vinara i vinogradara „Skrajski pajdaši“ Salinovec i druge.

Tehničke udruge su: DVD Ivanec, DVD Salinovec, DVD Gačice, DVD Margečan, DVD Bedenec, DVD „Ivančica“ Ivanec, Vatrogasna zajednica grada Ivanca i druge (<https://www.ivanec.hr/35-udruge>; preuzeto: 6.8.2021.).

Grad Ivanec, ali i ostala veća naselja obiluju brojnim udrugama i sportskim klubovima, a neke od njih su: Rukometni klub „Ivančica“ Ivanec; Nogometni klub „Mladost“ Margečan, Nogometni klub „Ivančica“ Ivanec, Hrvatsko planinarsko društvo „Ivančica“ Ivanec, Malonogometni klub Jerovec, i druge (<https://www.ivanec.hr/8-sport>; preuzeto 6.8.2021.).

Slika 1. Ivanec iz zraka

(izvor: <https://www.index.hr/vijesti/clanak/financial-times-ovaj-hrvatski-gradic-najbolji-je-u-europi-za-privlacenje-stranih-ulagaca/875661.aspx>; 6.8.2021.)

Povijest

Ivanečki je kraj jedno od prvih boravišta ljudske vrste, što je zabilježeno na arheološkim kartama svijeta. U Sjevernome kamenolomu kraj Vuglovca, Veliki pećini na Ravnoj gori te špilji Vindiji očuvani su se nalazi iz najstarijega razdoblja prapovijesti čovječanstva. Okolica Ivanca je bogata nalazištima raznih predmeta iz prapovijesti, kao što su kamene sjekire iz brončanoga doba, antički novac, ostaci kostiju te srp iz bronce. Osim navedenoga ima i brojnih nalaza fosilnih ostataka praljdi, oruđa i izumrlih životinja.

Ivanovci su viteški red sv. Ivana Jeruzalemskog koji su tada naselili grad. Svoj naziv Ivanec duguje kapeli Svetog Ivana Krstitelja koju su podigli ivanovci u 13. stoljeću nedaleko od današnje župne Crkve sv. Marije Magdalene. Najprije je naziv naselja nosio ime općina Svetog Ivana, dok su kasnije nastali toponimi Ivančica i Ivanec. 24. lipnja je blagdan Svetog Ivana Krstitelja te je usvojen kao Danom općine Ivanec. Ivanec se prvi puta spominje u povelji iz 1396. godine koju je stanovnicima Ivanca dao Ivan Paližna Mlađi.

Grad Ivanec se kroz povijest mijenjao sve dokle nije postao svjetovno vlasništvo u 15. stoljeću. 1740. godine grofovi Erdödy su dogradili i uredili kaštel koji je potrajao do 1943. kada je zapaljen u ratnome okršaju. 1867. godine ivanečki kaštel kupuje Ladislav Kukuljević. Ladislav zajedno sa suprugom Josipom uređuje grad koji tada dobiva svoj konačan izgled. U to se vrijeme oko crkve formirala urbana jezgra budućega grada Ivanca. Ladislav je bio osnivač Vatrogasnoga i Tamburaškoga društva te Ivanečke gospodarske podružnice. Pred smrt je svoj imetak dao nećaku Božidaru, sinu Ivana Kukuljevića Sakcinskog koji je dao konačan izgled kaštelu, uredio engleski perivoj (današnji park) i opremio stambene prostorije. Budući da nije imao dovoljno znanja da bi gospodarstvo prilagodio novim prilikama, ono je započelo propadati. Stoga je zbog nesnalažljivosti postupno rasprodao dijelove posjeda. Njegov sin, Radovan Kukuljević je, 1934. godine, prepustio tri četvrtine posjeda šurjaku doktoru Josipu Šabanu. Jedna je četvrtina posjeda ostala Marini Kukuljević. Josip Šaban je rasprodao ivanečke posjede, šume i vinograde u Vuglovcu da bi podmirio dugove. Godine 1938. nagodbom s Marinom Kukuljević u vlasništvu Josipa ostaje Stari grad i perivoj. Tako je Stari grad Ivanec postao ljetno stjecište obitelji Šaban do oštećenja u Drugome svjetskom ratu (Poljak, S., 2017., <https://www.ivanec.hr/20-o-ivancu>; preuzeto: 6.8.2021.).

Slika 2. Stari grad Ivanec

(izvor: <http://www.iarh.hr/hr/tereni/ivanec-stari-grad/>; 6.8.2021.)

Ivanečka rudarska četa

Zbog čestih nesreća u rudniku Ivanečka rudarska četa osnovana je krajem 19. stoljeća uz odobrenje Kraljevskoga rudarskog satništva, na inicijativu vlasnika rudnika. Njezina je zadaća bila briga o rudarima i spašavanje unesrećenih. Činili su je bolji radnici rudari, zanatlije, bolničari i liječnik.

„Članovi čete imali su posebne uniforme koja se sastojala od kape koja je imala rudarski znak s lovorovim vijencem od mesinga, opasača, hlača i visokih cipela. Pozlaćene trake na ovratniku označavale su zapovjednika čete, zamjenika, liječnika, trubača, bolničara i ostale članove čete. Sastavni dio uniforme za paradne svrhe bila je i posebna rudarska sjekirica na kojoj je bio prikazan cijeli proizvodni proces u rudniku. Izgled uniforme bio je propisan, a šivati se je smjela isključivo po odobrenju Kraljevskog rudarskog satništva.“(izvor: <https://www.ivanec.hr/24-ivanecka-rudarska-ceta>; 1.9.2021.)

Ponovno je formirana 2006. godine.

Slika 3. Ivanečka rudarska četa

(izvor: <https://www.ivanec.hr/24-ivanecka-rudarska-ceta> ; 1.9. 2021.)

RUDOLF RAJTER

Rudolf Rajter je glazbeni pedagog i skladatelj koji je rođen u Ivancu 9. lipnja 1912. godine. Djetinjstvo je proveo u rodnome Ivancu, a učiteljsku je školu završio u Čakovcu u kojoj je glazbu učio kod profesora Janka Slogara. U ranoj mladosti stječe iskustvo u sviranju orgulja i glasovira, u zbornome pjevanju te dirigiranju tamburaškim orkestrom (Đukić; Kraš 1997).

Kao nastavnik glazbe radio je u mnogim hrvatskim školama, bio je voditelj pjevačkih zborova, tamburaških orkestara i korepetitor osječke opere. Na *Pedagoškoj akademiji u Zagrebu* je završio studij nastavnika glazbe. Od 1954. do 1969. godine je predavao glazbeni odgoj i vodio pjevački zbor *Osnovne eksperimentalne škole „Jordanovac“ Zagreb* na kojoj je ostavio neizbrisiv trag zbog predanosti svojem pozivu i glazbenoj umjetnosti.

„Njegova je pedagogija bila pedagogija srca. U školi Jordanovac devetnaest godina svaki je radni dan učenika počeo s Našom pjesmom himnom jordanovečke djece, skladbom Rudolfa Rajtera. Tisuće djece, tisuće jordanovečkih učenika ponijelo je u sebi ovu melodiju širom svijeta, možda već i ne znajući da u njima treperi plemenito srce pedagoga i glazbenika Rudolfa Rajtera. (...) Nemoguće je opisati njegovu izvanrednu pedagošku djelatnost i umješnost (...) ocijenio je Rudekov rad ravnatelj škole Jordanovac mr. Velimir Dorofejev 1974. godine“ (Đukić; Kraš 1997).

Osim što je skladao, imao redovne školske obaveze te brojne nastupe, Rudolf Rajter je redovito sudjelovao u radu školskih tijela. Zbog njegovoga iznimnog doprinosa nastavi glazbe, 1969. godine pjevački zbor škole je imenovan u “Pjevački zbor Osnovne eksperimentalne škole Jordanovac Rudolf Rajter“ (Đukić; Kraš 1997.).

Od mladosti se bavio skladanjem, pa je uglazbio i popijevku pod nazivom *Polek jedne velke gore* autorice Pavice Hrazdire.

O nastanku pjesme *Poleg jedne velke gore* autor teksta imao je svojedobno razgovor s gospođom Pavicom Hrazdira, o čemu je ostalo zabilježeno sljedeće svjedočanstvo:

„Ta se pjesma rodila 1933. godine kod pilane, znate gdje su drva i trupci za rezanje. Tam sam ja s Rudijem (Rajterom) sjedila i govorila te stihove. Kad sam to izdeklamirala, on veli: „Čuj teta pa to je sjajno, dopusti da to uglazbim“. I tak je ta pjesma nastala dok smo gledali Ivančicu. Uglazbljena je i postala popularna negdje poslije oslobođenja... Vinčeko...to je Zagorce pogodilo, posebno strofa „z vinčekom te saki rad ponudi“- to se svima strašno dopada. „Ti buš još jedanput popularna za te riječi“, tak je Rudek meni rekel. Bila je dobro primljena. Inače napisala sam dosta tekstova za skladbe koje su izvođene u Osijeku. Rudek je rekel da se bude sve to skupio, bile su to lijepe i nježne zbornske pjesme.

Materijala je bilo puno, a onda Rudeku više nije bilo dobro. Poslije njegove smrti sve je to propalo“ (Đukić; Kraš 1997).

Lirske skladbe Rudolfa Rajtera bile su pune topline, jednostavnosti i nježnosti. Pored popijevki i kajkavskih šansona, najznačajniji dio opusa su skladbe za glas i tamburaški orkestar prema tekstovima kajkavskih pjesnika. Na Festivalu kajkavske popevke u Krapini bile su izvođene i nagrađivane brojne kajkavske šansone. Nazivi Rajterovih popijevki govore o ljubavi prema zagorskom podrijetlu: *Stara klet, V noći, Na malomu bregu, Detela se črleni, čez kuruzu, Drenak cvete, Vu tujem svetu, Loza žuti, Sutla rekla, Veseljak, Sreča*. Za Festival slavonskih pjesama u Požegi Rajter je skladao originalan slavonski tekst „Bećareva podoknica“ (Đukić; Kraš 1997).

Rajterov je kajkavski glazbeni izraz postao široko popularan i prihvaćen u stručnoj kritici. Romanse i šansone prigodna su djela nastala po narudžbi ili nagrađivana na natjecanjima i festivalima. Skladao je popijevke za glas uz pratnju glasovira, prigodne skladbe, a *Poputnicu ivanečkih planinara* posvetio je doktoru Adalbertu Georgijeviću, ivanečkome skladatelju i obnovitelju planinarstva (Đukić; Kraš 1997).

U *Zagorskom kalendaru* 1961. godine objavio je članak *Pjevačka i muzička družina u Ivancu*, u kojemu je prikazana ivanečka glazbena tradicija od početka 20. stoljeća. Rudolf Rajter umro je u Zagrebu 18. svibnja 1969 godine. Ivanec se Rudolfu Rajteru odužio imenovanjem Ulice Rudolfa Rajtera, mjesnom ulicom od središta prema Prigorcu (Đukić; Kraš 1997).

Slika 4 Rudolf Rajter

(izvor: http://www.ivanecka-bibliografija.com/znameniti_ivancani; 6.8.2021.)

Poleg jedne velke gore

Pavica Hrazdira

Poleg jedne velke gore

*Polek jedne velke gore
kada prejdeš mnoge dole,
tam buš videl nekaj belo,
to je naše ivanečko selo.*

*Gda buš išel malo dalje,
budeš videl ljepše kraje,*

*tu su ljudi dobre čudi,
z vinčekom te saki rad ponudi.*

*Sve u cvetju i u sreći,
Srce ti bu moglo reći:
Oj Zagorje moje blago,
Sakom sinu hrvatskom si drago.¹*

Tekst pjesme napisala je Pavica Hrazdira 1933. godine. O nastanku ove pjesme autorica kaže: „1933. rodila se ta pjesma. Pred pilanom gore, gdje su drva za piliti sjedila sam sa Rudekom Rajterom. Izgovorila sam mu ove stihove (...) On se oduševio (...) obećao je da će ih uglazbiti. Pjesma je uglazbljena negdje poslije oslobođenja i postala vrlo popularna“ (Ivanečki kalendar 1974).

Nakon što je tekst dobio i glazbenu dimenziju, nastala popijevka postaje toliko popularnom da je oni koji su neupućeni smatraju narodnom.

¹ izvor: Ivanečki kalendar 1974

Slika 5. Pavica Hrazdira

(izvor: <http://library.foi.hr/lib/autor.php?B=1&H=&E=&A=0000012539> 6.8.2021.)

POLEG JEDNE VELKE GORE
Riječi J. Šmalc - P. Hrazdira

Umjereno, sa mnogo osjećaja

Rudolf Rajter

p A E7

1.) Po-leg je- dne vel-ke go- re, ka- da
2.) Gđa buš i- sel ma- lo da- lje, bu- deš
3.) Sve u cve- tju i u sre- či, sr- ce

E7 A Hm A

prejdeš mnoge do- le, tam buš vi- del ne- kaj be- lo,
vi- del lep-še kra- je, tu su lju- di do- bre ču- di,
ti bu mo- glo re- či, oj Za- gor- je ma- je bla- go,

E7 A Hm

to je na-še i- va- nečko se- lo. Tam buš vi- del ne- kaj
zvin-če- kom te sa- ki rad po- nu- di. Tu su lju- di do- bre
sa- kom si- nu hr- vatskom si dra- go. Oj Za- gor- je ma- je

A E7 A E7 A

be- lo, to je na-še i- va- nečko se- lo. E7 A
ču- di, zvin-če- kom te sa- ki rad po- nu- di. E7 A
bla- go, sa- kom si- nu hr- vatskom si dra- go.

Slika 6. Notni zapis Poleg jedne velke gore

(izvor: <https://www.hps.hr/hp-arhiva/197711.pdf>; 3.9.2021.)

GLAZBENA PROŠLOST IVANCA

„Od početka ovoga stoljeća pa sve do današnjih dana Ivanec je nekad više, a nekad manje bio i glazbeno središte svojega kraja. O djelovanju vokalnih i instrumentalnih glazbenih sastava objavljen je u „Zagorskom kalendaru“ za godinu 1961. članak pod naslovom „Pjevačka i muzička društva u Ivancu“ koji je napisao poznati ivanečki glazbenik i pedagog – Rudolfa Rajter, na temelju vlastitoga poznavanja prilika i prema podacima amatera-muzičara F. Stanka. U ovom prikazu ćemo se služiti i Rajterovim člankom koji u posebnim ulomcima govori o limenoj glazbi, pjevačkim zborovima, tamburaškim zborovima i jazz-orkestrima“ (Hrg. Ivanečki kalendar 1976: 88).

Limene glazbe

Za početak organiziranoga glazbenog djelovanja, za širenje te propagiranje glazbe u Ivancu najviše je zaslužna limena glazba *Dobrovoljnoga vatrogasnog društva*, koja je osnovana oko 1900. godine te djelovala do Prvoga svjetskog rata. Imala je 18 članova, a ponajviše je izvodila koračnice i plesne glazbe pod vodstvom Čeha Termonte.

Poslije rata oživjela je tek 1924. godine, uz veći broj članova pod vodstvom Ladislava Grinskyja (Grunbaum-Deutsch), o čijem se radu pohvalno izrazio skladatelj J. Stolcer-Slavenski. Orkestar je priređivao koncerte na otvorenome, svirao na zabavama u Ivancu, Maruševcu i Vinici, ponekad gostovao i u Sloveniji, a program se sastojao od koračnica, koncertnih točaka i narodnih pjesama. Djeluje do Drugoga svjetskog rata kada su u požaru Vatrogasnoga doma, u studenome 1942., izgorjeli instrumenti.

Još jednu limenu glazbu Ivanec dobiva 1938. godine na Rudniku, koju vodi Franjo Anđel. Bila je kratka vijeka i svirala je samo na rudarskim svečanostima i sprovodima rudara.

Pjevački zborovi

Dirigent Mile Valentić osniva godine 1919. ili 1920. zbor „Javor“ koji je kratka vijeka jer se nakon umirovljenja učitelja raspada oko 1923. godine.

Godine 1936. organiziran je mješoviti zbor u sastavu DVD-a na inicijativu F. Stanka. Zbor je imao 28 članova, postigao je lijepe uspjehe, ali zbor nije odgovarao tadašnjim vlastima te je 1938. zabranjeno njegovo djelovanje.

„U lokalnim novinama Varaždinske novosti broj 187. od 6. srpnja 1933. godine sačuvala se naoko mala ali za glazbenu prošlost Ivanca značajna vijest. 11. lipnja 1933. godine u Ivancu, na proslavi Dana crvenog križa nastupio je prvi put u javnosti Mješoviti pjevački zbor Progorca pod ravnanjem

učitelja Zlatka Ožure i uz sudjelovanje violiniste Preložnjaka. Ivanečki dopisnik Hinko Blumschein ostavio je oduševljeni zapis ovog nastupa: „Uspjeh ovog pjevačkog zbora koji je izveo čijepi broj kajkavskih, zagorskih i međimiurskih narodnih pjesama u modernoj harmonizaciji („Kaj se pripetilo“, „Tri djevojke“ i druge) bio je upravo fenomenalan i neočekivan, te je mnogobrojnu publiku oduševi (...) Uzme li se u obzir da je to čisto seljački pjevački zbor sastavljen od samih nepismenih ljudi, tada svakoga ko ga je čuo, mora da zapanji odlično muzikalno shvaćanje prigorečkog zbora (...) Ne manje lijep je bio uspjeh violiniste g. učitelja Preložnjaka iz Klenovnika uz pratnju gđe. Steiner na klaviru. Program je upotpunio poznati Dječjački tamburaški zbor odgojnog doma „Pahinsko“ pod ravnanjem tamošnjeg učitelja g. Vukovića“ (Đukić; Kraš 1997).

F. Stanko je nakon završetka Drugoga svjetskog rata ponovno pokušao osnovati pjevački zbor koji je ipak radio samo kratak period. Godine 1951. je u okviru Narodne čitaonice u Ivancu osnovan mješoviti pjevački zbor pod vodstvom Zorka Jelušića koji je bio jedan od najboljih zborova u kraju. Zbor je sudjelovao na smotrama, priređivao samostalne koncerte u Ivancu, Lepoglavi, Klenovniku i Maruševcu te postigao uspjehe. Odlaskom nastavnika Jelušića zbor 1954. godine prestaje sa svojim radom.

U Osnovnoj školi Josip Kraš Ivanec, nastavnica Marija Vidoni je utemeljila tradiciju dječjega pjevačkog zbora 1950. godine. Zbor je osvojio visoka priznanja na općinskim i republičkim susretima djece i mladeži te se proslavio na koncertnim podijima diljem Hrvatske.

Tamburaški i drugi ansambli

Dirigent Mile Valentić 1919. godine osnovao je prvo tamburaški zbor. Godine 1922. vodstvo preuzima ing. Jozef Brazda. Članovi ansambla su priređivali samostalne koncerte u Ivancu i okolici. Iz nepoznatih razloga zbor je prestao s radom 1924. ili 1925. godine. Nekoliko godina kasnije osnovan je tamburaški sastav popravnog doma „Pahinsko“ čiji su se štićenici pročuli kao izvrsni svirači na tamburama, zahvaljujući nastavnicima i dirigentima Edi Janačeku i Stjepanu Vukoviću. Zbor je brojio oko 30 članova, a na repertoaru je imao skoro sva poznatija djela ondašnje tamburaške literature.

1933. godine ivanečki studenti, među kojima i Rudolf Rajter osnovali su jazz-orkestar, koji je bio prvi takve vrste u Ivancu. Nazvan je „Ki-kak-more“ i nastupali su na zabavama u Ivancu i Varaždinu. Petar Jagetić je osnovao zabavni sastavu kojem su nastupali F. Stanko, V. Levanić, L. Miklošić, M. Šipek i drugi te je djelovao do 1953. godine.

Sedamdesetih godina tradiciju zabavno-glazbenih sastava nastavlja nekoliko skupina, od kojih je najzapaženija bila grupa „99“ koja je nastupala na subotnjim zabavama u Hotelu Trakošćan i djelovala je do 1975. godine. Nastavak njena rada je bio sastav „Fa-la“ pod vodstvom Stjepana Friščića.

U ivanečkoj osnovnoj školi 1965. godine počeo je tečaj glasovira, harmonike i *solfeggia*, koji se razvio u Područno odjeljenje Muzičke škole Varaždin i imao je 60 polaznika. Franjo Hrg u njegovom okviru osniva harmonikaški sastav 1969. godine koji nastupa na školskim i javnim priredbama te općinskim i republičkim susretima glazbene mladeži. Sredinom 1971. godine područno odjeljenje Muzičke škole prestaje djelovati te je i prekinuti rad harmonikaškoga orkestra koji je imao 19 članova.

MJEŠOVITI PJEVAČKI ZBOR KUD-a „RUDOLF RAJTER“ IVANEC

Prvih 20 godina postojanja

U tvornici „Rade Končar“ Ivanec nastala je ideja o formiranju KUD-a 1977. godine. Pjevački zbor su formirali radnici i mladež. Tijekom siječnja 1978. godine je održavao redovite probe te je 27. siječnja 1978. godine izabran inicijativni odbor za osnivanje KUD-a u koji su kao stručni voditelji pjevačkoga zbora ušli: Branko Putarek, Ivan Zagorščak, Marija Vidoni, Viktorija Harjač, Franciska Habek i Zvonko Vidoni.

U prostorima Osnovne škole „Josip Kraš“ Ivanec održana je osnivačka skupština 27. siječnja 1978. godine. Skupštini je prisustvovalo 73 građana koji su bili zainteresirani za osnivanje KUD-a. Predsjednik inicijativnoga odbora za osnivanje KUD-a, Branko Putarek je otvorio skupštinu na kojoj su odabrana radna tijela, usvojen statut društva, izabran predsjednik, izvršni i nadzorni odbor i donesen program rada. Izvršni odbor registrirao je društvo pod nazivom KUD „Ivanec“ koje se 1988. godine mijenja u KUD „Rudolf Rajter“ Ivanec.

Prve godine djelovanja u KUD-u je intenzivno radio pjevački zbor, čije su se probe održavale dva puta tjedno u prostorijama Osnovne škole „Josip Kraš“. Rezultat napornoga rada je osam nastupa, od kojih se izdvaja nastup 24. lipnja 1978. godine na Regionalnoj smotri amaterskih zborova koji je bio prvo značajnije predstavljanje javnosti i afirmacija Zbora. Zbor je tada brojao 80 članova od kojih je 78 nastupilo na natjecanju.

Na samostalnome koncertu, 22. prosinca 1978. godine, održanome u dvorani Narodnoga sveučilišta u Ivancu prezentiram je jednogodišnji rad Zbora. Oko 550 građana i uzvanika je prisustvovalo koncertu, a nastupio je mješoviti pjevački zbor, ženski zbor, muški zbor te vokalni solisti iz redova zbora: Jasenka Ernoić, Branko Putarek i Stjepan Sanković. Na repertoaru je zbor imao 25 skladbi domaćih i stranih autora, a kao gost koncerta nastupio je tamburaški sastav „ITAS“, dok su u zabavnom sastavu „Madrigali“ nastupili članovi pjevačkoga zbora kao instrumentalisti i vokalni interpretatori zabavnih melodija, koji su također članovi KUD-a. Dirigentica Zbora, Marija Vidoni bila je zaslužna za uspjeh zbora, koji je narednih godina postigao značajne rezultate u Republici.

Upravni je odbor imao značajnu ulogu u rješavanju organizacijskih i financijskih pitanja. Uz članove zbora u Upravnom odboru bili su i vanjski članovi Jelica Vrčec i Antun Neuberg te zahvaljujući njihovom angažmanu već je prve godine KUD bio financiran iz proračuna općinskih sredstava. Također, zalaganjem Antuna Neuberga i Rade Varteksa organizaciji su nabavljene uniforme za sve članove zbora.

Od osnivanja pa do 20 godina postojanja zbor je održao oko 1600 proba te 300 javnih nastupa. Pod vodstvom dirigentice Marije Vidoni, profesora Marijana Zuberu i dirigenta Vladimira Gečeka zbor se afirmirao u Varaždinskoj regiji i Republici.

Prve godine djelovanja Zbor je karakterizirala brojnost članova. Tako je prvih četiriju godina Zboru bilo preko 80 članova, dok je u kasnijim godinama došlo do opadanja broja, zato što se članovi Dječjega školskog zbora nisu uključivali u Mješoviti pjevački zbor. Godine 1990. daljnji rad zbora je ugrozilo smanjenje članova, ali radom niže glazbene škole i uključivanjem njezinih polaznik u zbor, a posebno zaslugom Vladimira Gečeka, članstvo se ponovno povećalo na 55. Novim članstvom Zbor ponovno postiže uspjehe.

Godine 1996. zbor je uspješno nastupio na Republičkoj smotri u Osijeku. Zbor je nastupio na otvaranju Republičke smotre zajedno sa zborom iz Dubrovnika s pjesmom „Voda zvara“ i sa Zborom iz Križevaca s pjesmom „Slavonska rapsodija“.

Mišljenje stručne komisije o nastupu na 29. susretu hrvatskih pjevačkih zborova u Osijeku:

„Zbor broji 48 članova: 19 (+1) muških i 29 ženskih glasova. Zbor je ostavio dojam vrlo dobre pripremljenosti. U stilskim i tehničkim elementima. Zvuk zbora je lijep. Tenora bi bilo potrebno dodati. U „Žetelačkoj“ se može dopustiti šira fraza i kadence, a u „Slavonska rapsodija“ još pažljivije izraditi ukrase. Oduševljava višegodišnji kontinuitet dobrog pjevanja u Ivancu“ (Đukić 1997).

Zbor je bio na audijenciji kod biskupa đakovačko-srijemskog mons. Ćirila Kosa. Na nastupu u Biskupskom domu izvedene su skladbe „Poleg jedne velke gore“ i „Još jemput bi štel“.

Na 5. natjecanju hrvatskih pjevačkih zborova u Krku Zbor je primio Srebrnu plaketu Hrvatskog Sabora kulture.

Do 1997. godine Zbor je sudjelovao 13 puta na nastupima na Republičkim smotrama amaterskih zborova Hrvatske: „Zadar 1979., 1980., 1981., i 1982.- dirigentica Marija Vidoni. Na smotrama u Zadru 1983., 1984., 1986. i 1989. godine te u Koprivnici 1992., Osijeku 1996. te 1997. u Krku dirigent je Vladimir Geček, a 1985. godine u Zadru je dirigirao prof. Marijan Zuber“ (Đukić 1997).

Na Regionalnim smotrama održanim u Ludbregu, Čakovcu, Ivancu, Varaždinu i Varaždinskim Toplicama, zbor je trebao osvojiti prvo mjesto kako bi se natjecao na Republičkoj smotri amaterskih zborova. Kritike o nastupima na smotrama bile su vrlo pohvalne.

Radio Zagreb je dva puta snimao repertoar Zbora 1981. i 1982. godine. te ih reproducirao u glazbenim emisijama. Prvo televizijsko snimanje za HRT je obavljeno 1982. godine i emitirano u polusatnoj televizijskoj emisiji, dok je drugo snimanje bilo 1996. godine povodom obilježavanja 600. obljetnice grada Ivanca.

U prvih 20 godina zbor je surađivao sa sljedećim KUD-ovima: „KUD „Artur Turkulin“ iz Petrinje, 1908. početak suradnje, KUD „Branko“ iz Makedonije 1981., KUD „Franjo Sert“ iz Bednje, 1984. početak suradnje, KUD „Lisinski“ iz Našica, 1986., KUD „Josip Slavenski“ iz Čakovca, 1989., Pevski zbor iz Radovljice, Slovenija, „Limena glazba“ iz Lepoglave i KUD „Lavoslav Vukelić“ iz Sv. Križa Začretja“.

Na mnogim je koncertima zbor nastupao s gostima. Obilježavanjem desete obljetnice rada KUD-a „Ivanec“ 1988. godine zbor je nastupao sa Zbornim ansamblom vojnoga orkestra Zagrebačke armijske oblasti dirigiranjem Augusta Putareka. Zbor je nastupao i u Krapini, Ludbregu, Čakovcu, Varaždinu, Varaždinskim Toplicama, Petrinji, Slavonskoj Požegi, Zadru, Radovljici (Slovenija) i Rogaška Slatina (Slovenija).

Zbor je nastupio na 16. majskom memorijalu „Josip Slavenski“ u dvorani Centra za kulturu u Čakovcu na dodijeli Vjesnikove nagrade „Josip Štolcer-Slavenski“ za glazbu u 1988. godini. Zajedno sa zborom „Josip Štolcer-Slavenski“ iz Čakovca izveli su skladbe „Tu za repu, tu za len“, „Zelena Dobrava“ i „Zagorska pesma“. Dirigenti su bili Dragica Šimunković i

Vladimir Geček. Na 17. memorijalu 1990. godine izvedene su skladbe „Imala je majka“, „Žetelačka“ i „Rugalica“ pod vodstvom istih dirigenata.

Zbor je izvodio skladbe domaćih i stranih autora, duhovne skladbe i skladbe domoljubnoga karaktera, a posebno su bile zastupljene skladbe na kajkavskom dijalektu. Repertoar je bio prilagođen za konkretne nastupe (Barokne večeri u Varaždinu) ili pripreme za republičke smotre.

KUD „Rudolf Rajter“ Ivanec do 2021.

Zbor je sudionik mnogih natjecanja i nastupa u zemlji, ali i inozemstvu. Diljem Hrvatske je sudjelovao kao gost pjevačkih društava i gradova. Zbor je od samoga osnivanja redovito sudjelovao na regionalnim, zatim i na županijskim smotrama mješovitih pjevačkih zborova, kvalificirao se više puta na državna natjecanja, odnosno republičke smotre, a danas i na susrete hrvatskih pjevačkih zborova. Zbor je dva puta nastupio na Varaždinskim baroknim večerima. U 26 navrata zbor je sudjelovao na Republičkim smotrama i susretima amaterskih zborova. Najveći uspjesi zbora bili su: Srebrne plakete Hrvatskog sabora kulture na 5. natjecanju Hrvatskih pjevačkih zborova na Krku 1997. godine, 38. i 40. susretu hrvatskih pjevačkih zborova u Novigradu 2005. i 2007. godine, na 32. susretu hrvatskih pjevačkih zborova kulture u Umagu 1999. godine Brončana plaketa Hrvatskog sabora kulture te Nagrada za najbolju izvedbu djela hrvatske folklorne baštine na 47. susretu hrvatskih pjevačkih zborova u Novigradu 2014. godine.

Slika 7. Brončana plaketa 1999. godine

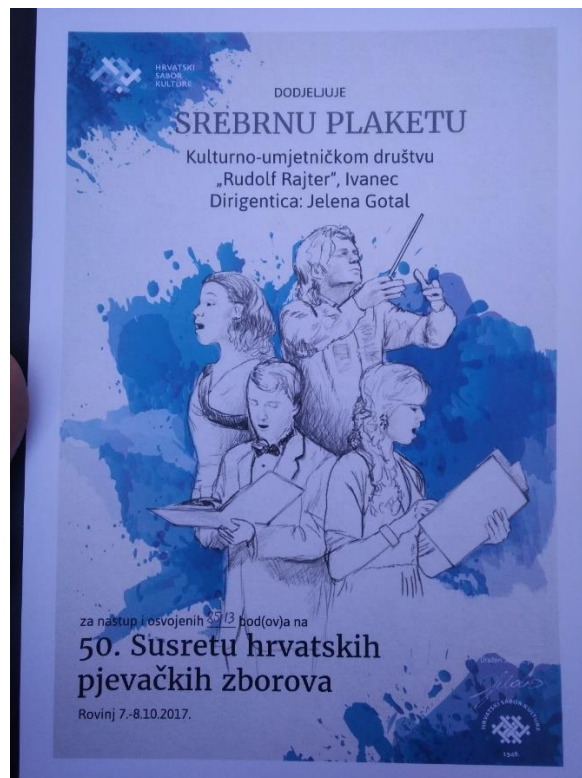
(izvor: Osobni arhiv KUD-a „Rudolf Rajter“ Ivanec)

U Rovinju, 7. i 8. listopada 2017. godine na 50. susretu hrvatskih pjevačkih zborova na kojemu je kao pobjednik Županijske smotre u Varaždinu i predstavnik Varaždinske županije, sudjelovao i Mješoviti zbor KUD-a „Rudolf Rajter“ Ivanec. Zbor je nagrađen Srebrnom plaketom i posebnom nagradom Hrvatskog društva skladatelja za najbolje izvedeno djelo hrvatskoga autora za skladbu „Na novu plovidbu“ Ivana Josipa Skendera na tekst Dobriše Cesarića.

Slika 8. Srebrna plaketa 2017.

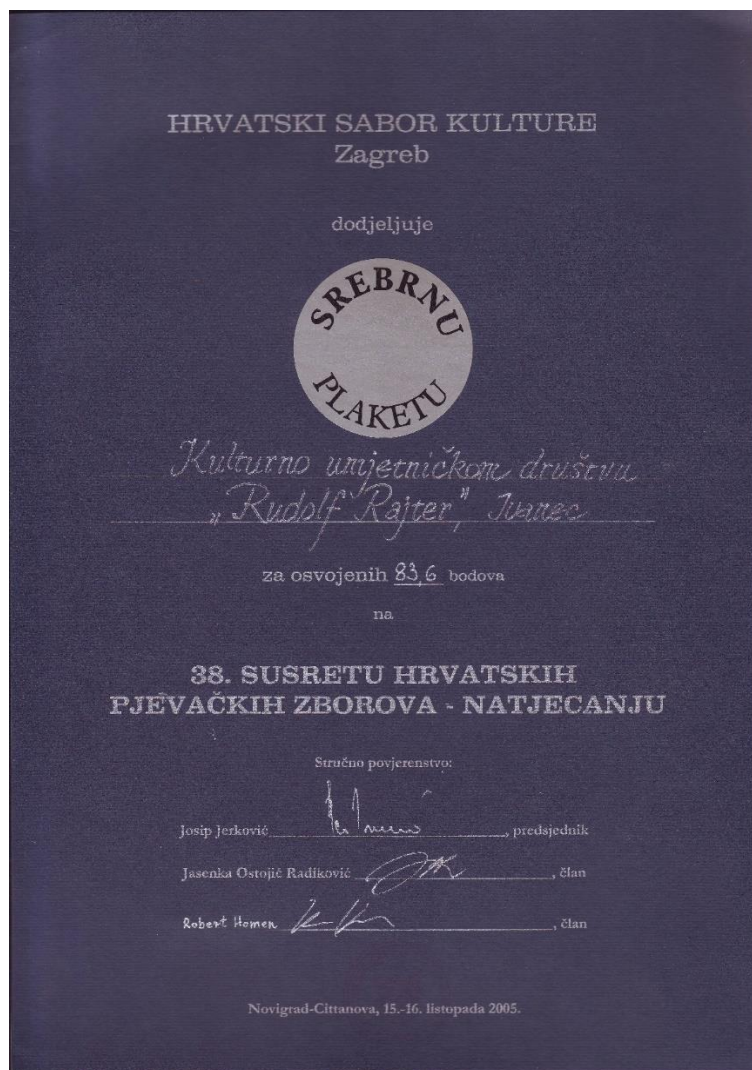
(izvor: Osobni arhiv KUD-a „Rudolf Rajter“ Ivanec)

Slika 9. Srebrna plaketa 2017.

(izvor: Osobni arhiv KUD-a „Rudolf Rajter“ Ivanec)

Godine 2005. KUD „Rudolf Rajter“ Ivanec je na 38. susretu hrvatskih pjevačkih zborova s osvojenih 83,6 bodova nagrađen Srebrnom plakatom.

Slika 10. Srebrna plaketa 2005.

(izvor: Osobni arhiv KUD-a „Rudolf Rajter“ Ivanec)

Najznačajniji međunarodni nastup bio je na 32. međunarodnom natjecanju pjevačkih zborova u Olomoucu u Republici Češkoj 2004. godine na kojemu je zbor osvojio srebrnu medalju. Srebrne plakete zbor KUD-a „Rudolfa Rajtera“ osvojio je na Međunarodnom natjecanju zborova u Zadru 1999., 2005., i 2016. godine; na Međunarodnom natjecanju zborova u Tuhlju 2016., 2017., 2018. godine i na Međunarodnom natjecanju u Puli 2018. godine. Godine 2007. povodom tridesete obljetnice osnivanja zbora, izdan je CD sa skladbama različite tematike.

Zbor je također nastupio na 10. međunarodnom natjecanju pjevačkih zborova održano od 19. do 22. svibnja 2016. godine u Zadru.

Mješoviti pjevački zbor KUD-a „Rudolfa Rajtera“ osvojio je srebrnu plaketu na VII. međunarodnom natjecanju zborova „Zlatna lipa Tuhlja“ 2016. godine u Tuheljskim Toplicama..

Pobjednici 13. županijske smotre pjevačkih zborova i malih vokalnih sastava održana 12. lipnja 2016. u Glazbenoj školi Varaždin su Mješoviti pjevački zbor KUD-a „Rudolf Rajter“ i ivanečki Vokalni ansambl Sakcinski te su proglašeni zlatnima u svojoj kategoriji. Mješoviti pjevački zbor KUD-a „Rudolf Rajter“ sudjelovao je kao predstavnik Varaždinske županije na 49. susretu hrvatskih pjevačkih zborova 8. i 9. listopada 2016. godine.

Mješoviti pjevački zbor KUD-a „Rudolf Rajter“ obilježio je 40 godina svog rada i djelovanja 10. lipnja 2017. godine, u kinodvorani Ivanec, pod ravnanjem dirigentice Jelene Gotal. Uz zbor nastupili su i gosti članovi *Lovskog* pevskog zbora Medvode pod ravnanjem Milana Bajželja, Ženska klapa Sorelo iz Zagreba, Djevojački zbor Srednje škole Ivanec koji također vodi J. Gotal te Tamburaški orkestar Varaždinske glazbene udruge pod ravnanjem Damira Mumleka.

Slika 11 Najava koncerta povodom 40-te obljetnice

(izvor: Osobni arhiv KUD-a „Rudolf Rajter“ Ivanec)

Na 9. međunarodnom natjecanju pjevačkih zborova „Zlatna lipa Tuhlja“ održanome 2. lipnja 2018. godine, zbor KUD-a „Rudolf Rajter“ Ivanec sa 78.67 bodova je osvojio brončanu plaketu, a iste je godine na 51. susretu hrvatskih pjevačkih zborova u Rovinju, zbor nagrađen brončanom plaketom.

U organizaciji Hrvatske udruge zborovođa, u Puli 20. siječnja 2018., na Međunarodnom natjecanju pjevačkih zborova *Istria Cantat* mješoviti pjevački zbor KUD-a „Rudolf Rajter“ osvojio je Srebrnu plaketu.

Slika 12. Nastup zbora na Istria Cantatu

(izvor: Osobni arhiv KUD-a „Rudolf Rajter“ Ivanec)

Zbor danas broji 35 članova, pjevača amatera, koji svojom aktivnošću promiču amatersko pjevanje. Zbor izvodi sve vrste glazbe, *a capella* skladbe, domaćih i stranih te suvremenih i starih skladatelja, zagorske skladbe, ali i zahtjevnija vokalno-instrumentalna glazbena djela.

Zbor je također održavao koncerte povodom obljetnica postojanja, nastupao je na Danima grada Ivanca te održavao božićne i uskršnje koncerte.

Slika 13. 35. obljetnica postojanja KUD-a "Rudolf Rajter"

(izvor: Osobni arhiv KUD-a „Rudolf Rajter“ Ivanec)

Zbor je pjevao na otvorenju prostora koji je namijenjen udrugama na korištenje 9. srpnja 2021. godine.

Slika 14. Otvorenje prostora udruga

(izvor:<https://www.facebook.com/100258568234975/photos/a.325523525708477/341000077494155/>; 20.9.2021.)

Za uspješan rad zbora zaslužni su svi dosadašnji dirigenti, a to su: Marija Vidoni, Marijan Zuber, Vladimir Geček, Sanja Čanžar, Ivan Kolar, ali i sadašnja dirigentica Jelena Gotal.

Slika 15. Mješoviti zbor KUD-a "Rudolfa Rajtera"

(izvor: Osobni arhiv KUD-a „Rudolf Rajter“ Ivanec)

Dirigenti KUD-a „Rudolf Rajter“ Ivanec

Marija Vidoni

Marija Vidoni rođena je 5. rujna 1931. godine u Ogulinu. Srednju je školu završila u Zagrebu, a pedagošku akademiju u Čakovcu na odjelu glazbe. Od 1950. godine radila je u Osnovnoj školi „Josip Kraš“ u Ivancu kao nastavnica glazbenoga odgoja sve do odlaska u mirovinu. Vodila je zbor osnovne škole koji je dugo godina bio glavni nositelj značajnih kulturnih događanja u Ivancu. Godine 1961. zbor prvi puta sudjeluje na Republičkoj smotri kao predstavnik bivše regije Varaždin, a 1973. godine na republičkim natjecanjima osvaja brojne nagrade i priznanja. Marija Vidoni je 1977. godine suosnivačica Mješovitoga pjevačkog zbora KUD „Ivanec“ čiji su članovi prethodno pjevali u Dječjem zboru, a s vremenom su pristupili i ostali zaljubljenici u glazbu. Druge godine djelovanja Zbor se afirmira u regiji Varaždin i Republici te nastupa na Republičkim smotrama amaterskih zborova Hrvatske. Zborom dirigira do kraja 1982. godine.

Slika 16. Marija Vidoni

(izvor: Đukić, Antun; Kraš, Marijan; 1997., 20. obljetnica KUD-a „Rudolf Rajter“
Ivanec)

Marijan Zuber

Marijan Zuber je profesor i dirigent koji je rođen 5. rujna 1913. godine u Lepoglavi. U osnovnoj školi je učio svirati klavir, a svoje je školovanje nastavio u Požegi i Zagrebu u Nadbiskupskoj klasičnoj gimnaziji. Učiteljsku je školu završio u Čakovcu. Završio je Filozofski fakultet u Zagrebu. Godine 1948. se osniva Glazbena škola Varaždin u kojoj je radio kao nastavnik glazbenoga odgoja i kao voditelj Dječjega zbora glazbene škole. 1956. godine počinje raditi kao ravnatelj Glazbene škole u Varaždinu.

KUD „Ivanec“ je s profesorom Marijanom Zuberom nastupio 1985. godine na Regionalnoj smotri amaterskih zborova u Ivancu i na republičkoj smotri u Zadru. Iste je godine gostovao u Ljubljani s Mješovitim pjevačkim zborom KUD „Ivanec“.

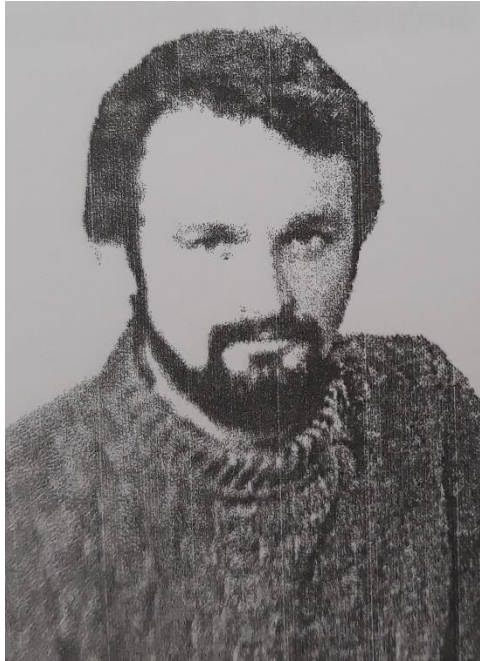

Slika 17. Marijan Zuber

(izvor: Đukić, Antun; Kraš, Marijan; 1997., 20. obljetnica KUD-a „Rudolf Rajter“
Ivanec)

Vladimir Geček

Vladimir Geček rođen je Lepoglavi 1957. godine. U Varaždinu je završio Srednju glazbenu školu i instrument klarinet. U Zagrebu završava Glazbenu akademiju, nastavničko-teorijski smjer. Član je Mješovitog pjevačkog zbora KUD „Ivanec“ od 1978. godine i „Limene glazbe“ u Lepoglavi. 1983. godine postaje dirigent Mješovitog pjevačkog zbora KUD-a „Ivanec“. Zborom dirigira 14 godina, osim 1985. jer je bio odsutan zbog odlaska u vojsku. Te ga je godine zamijenio profesor Marijan Zuber. Pod vodstvom Vladimira Gečeka Zbor je osam puta proglašen najuspješnijim u Regiji i nastupao je na Republičkim smotrama. Najveći uspjeh dirigenta Gečeka i Zbora je Srebrna plaketa Hrvatskog Sabora kulture na 30. smotri hrvatskih pjevačkih zborova u Krku. Na toj mu je smotri dodijeljeno Priznanje Hrvatskog Sabora kulture.

Slika 18. Vladimir Geček

(izvor: Đukić, Antun; Kraš, Marijan; 1997., 20. obljetnica KUD-a „Rudolf Rajter“
Ivanec)

Jelena Gotal

Jelena Gotal rođena je 21.srpnja 1987. godine. Osnovnu školu završila je u Ivancu kao i Osnovnu glazbenu školu s glavnim predmetom klavirom. Već je u sedmome razredu osnovne škole postala aktivna pjevačica Mješovitog pjevačkog zbora KUD-a Rudolf Rajter koji je tada vodio gospodin Vladimir Geček, ujedno i njezin tadašnji učitelj *solfeggia* u glazbenoj školi. Nakon osnovne, upisuje Srednju glazbenu školu u Varaždinu, teorijski smjer. Nakon što je završila srednju školu, upisuje Studij glazbene pedagogije u Zagreb, na kojemu je i diplomirala 2012. godine. Iste godine postaje dirigentica Mješovitog pjevačkog zbora KUD-a Rudolf Rajter. Trenutno radi u Osnovnoj školi Ivana Kukuljevića Sakcinskog u Ivancu kao učiteljica glazbene kulture te vodi već spomenuti zbor KUD-a Rudolf Rajter i Župni zbor u Župi sv. Marije Magdalene u Ivancu gdje je i orguljašica.

Slika 19. Zbor KUD-a "Rudolf Rajter" Ivanec pod ravnanjem dirigentice Jelene Gotal

(izvor:<https://www.facebook.com/100258568234975/photos/a.325523525708477/341000077494155/>; 20.9.2021.)

ZAKLJUČAK

Rudolf Rajter nastavnik je glazbe, glazbeni pedagog te skladatelj koji je rođen u Ivancu, u kraju s kojim se izrazito ponosio i kojega je slavio što se najviše može vidjeti u njegovim popijevkama posvećenim zavičajnome kraju. Njegovo je stvaralaštvo stoga i vezano uz kajkavski glazbeni izraz. Radio je u mnogim školama kao učitelj glazbe, vodio je zborove, skladao skladbe za tamburaške orkestre te je stoga i ostavio neizbrisiv trag zbog svoje predanosti pozivu i glazbenoj umjetnosti, vodeći zbor *Osnovne eksperimentale osnovne škole „Jordanovac“ Zagreb*. Značajan je jer je uglazbio i popijevku *Poleg jedne velke gore*, koju i danas rado pjevamo. Njegov je kajkavski izraz bio prihvaćen i populariziran, a njegove su popijevke i šansone bile nagrađivane.

Ovaj je rad nastao u želji da se probudi interes kod ljudi za njihovim podrijetlom, zavičajem i kulturnom baštinom. Njime se isto tako želi uputiti i na to da je sve što radimo, važno raditi sa srcem i dušom, baš kao što je to radio i Rudolf Rajter svojim djelovanjem i stvaralaštvom. Naše je podrijetlo veoma važno i ni pod koju cijenu ga se ne smijemo sramiti, već se trebamo time ponositi i sva svoja znanja i tradiciju prenositi na mlađe generacije da se takvo blago ne bi izgubilo.

LITERATURA

Knjige:

1. Đukić, Antun; Kraš, Marijan; 1997., 20. obljetnica KUD-a „Rudolf Rajter“ Ivanec
2. Kraš, Marija; Kušen, Edo; 1974., Ivanečki kalendar, Novinsko izdavačko i štamparsko poduzeće Varaždin (str. 13.)
3. Kraš, Marija; Kušen, Edo; 1975., Ivanečki kalendar, Novinsko izdavačko i štamparsko poduzeće Varaždin (str. 135.)
4. Kraš, Marija; Kušen, Edo; 1976., Ivanečki kalendar, Novinsko izdavačko i štamparsko poduzeće Varaždin (str. 88. – 90.)

Internetski izvori:

1. Službeni web portal Grada Ivanca (2015). Dostupno na: <https://www.ivanec.hr/21-polozaj> 6.8.2021.
2. Službeni web portal Grada Ivanca (2015). Dostupno na: <https://www.ivanec.hr/20-o-ivancu> 3.9..2021.
3. Službeni web portal Grada Ivanca (2015). Dostupno na: <https://www.ivanec.hr/22-stanovnistvo> 3.9.2021.
4. Službeni web portal Grada Ivanca (2015). Dostupno na: <https://www.ivanec.hr/24-ivanecka-rudarska-ceta> 1.9.2021.
5. Službeni web portal Grada Ivanca (2015). Dostupno na: <https://www.ivanec.hr/7-kultura> 6.8.2021.
6. Službeni web portal Grada Ivanca (2015). Dostupno na: <https://www.ivanec.hr/35-udruge> 6.8.2021.
7. Službeni web portal Grada Ivanca (2015). Dostupno na: <https://www.ivanec.hr/8-sport> 3.9.2021.
8. Službeni web portal Grada Ivanca (2015). Dostupno na: [Gospodarstvo Ivanec - Ivanec.hr](https://www.ivanec.hr/Gospodarstvo_Ivanec_Ivanec.hr) 6. 8. 2021.
9. Službeni web portal Grada Ivanca (2015). Dostupno na: <https://www.ivanec.hr/novost/2588-kud-u-rudolf-rajter-srebrna-plaketa-na-medunarodnom-zborskom-natjecanju-u-puli> 20.9.2021.
10. Službeni web portal Grada Ivanca (2015). Dostupno na: [Sakcinskom i Djevojačkom zboru srebrna, Rajteru brončana plaketa u Tuhlju - Ivanec.hr](https://www.ivanec.hr/Sakcinskom_i_Djevojačkom_zboru_srebrna_Rajteru_brončana_plaketa_u_Tuhlju_-_Ivanec.hr) 6. 8. 2021.

11. Službeni web portal Grada Ivanca (2015). Dostupno na: <https://www.ivanec.hr/novost/2352-ivaneckom-zboru-r-rajter-srebrna-plaketa-na-drzavnoj-smotri-pjevackih-zborova-u-rovinju> 20.9.2021.
12. Službeni web portal Grada Ivanca (2015). <https://www.ivanec.hr/novost/1336-vokalnom-ansamblu-sakcinski-srebro-na-10-medunarodnom-natjecanju-zborova-u-zadru> Preuzeto 20.9.2021.
13. Službeni web portal Grada Ivanca (2015). Dostupno na: <https://www.ivanec.hr/novost/2148-koncert-mjesovitog-pjevackog-zbora-kud-a-rudolf-rajter-u-povodu-40-godisnjice-rada> 20.9.2021.
14. Službeni web portal Grada Ivanca (2015). Dostupno na: <https://www.ivanec.hr/novost/3113-kud-u-rudolf-rajter-broncana-plaketa-na-drzavnom-susretu-pjevackih-zborova-u-rovinju> 20.9.2021.
15. Službeni web portal Grada Ivanca (2015). Dostupno na: <https://www.ivanec.hr/novost/1376-kud-u-rudolf-rajter-srebrna-plaketa-u-tuheljskim-toplicama> 20.9.2021.
16. Službeni web portal Grada Ivanca (2015). Dostupno na: <https://www.ivanec.hr/novost/1381-kud-rudolf-rajter-i-va-sakcinski-pobjednici-zupanijske-smotre-pjevackih-zborova-i-malih-vokalnih-sastava> 20.9.2021.
17. Službeni web portal Grada Ivanca (2015). Dostupno na: <https://www.ivanec.hr/novost/1595-mjesoviti-pjevacki-zbor-kud-a-r-rajter-na-49-drzavnim-susretima-u-rovinju> 20.9.2021.
18. Službena stranica Zbora KUD-a „Rudolf Rajter“ (2020). Dostupno na: <https://www.facebook.com/Zbor-KUD-a-Rudolf-Rajter-100258568234975> 20.9.2021.

Časopisi:

1. Naše planine. Hrvatski planinar. 11-12 (1977), omot broja; dostupno na: <https://www.hps.hr/hp-arhiva/197711.pdf> 3.9.2021.
2. Poljak, S. (2017). Obitelj Kukuljević Sakcinski i Ivanec. Studia lexicographica, Svezak 10 Br. 19-20 (2017), 275.-280. dostupno na: <http://studialexicographica.lzmk.hr/sl/article/view/226/211> 20.9.2021.

Članci:

1. Poljak S. (2012.) Hrvatska historiografija o Ivancu u srednjem vijeku. dostupno na: <https://core.ac.uk/download/pdf/33266201.pdf> 20.9.2021.

Ostalo:

1. Osobni arhiv KUD-a „Rudolf Rajter“:
2. KUD „Rudolf Rajter“ Ivanec 1977.-2021. Biografija zbora, Word dokument

Zahvala

Zahvaljujem se, najprije, svom mentoru, Branimiru Magdaleniću, višem predavaču koji mi je svojim sugestijama pomogao u izradi ovoga diplomskog rada te je imao vremena i puno razumijevanja.

Zahvaljujem se svima koji su mi na bilo koji način pomogli u izradi ovoga diplomskog rada. Hvala gospodinu Darku Stanku koji mi je pomogao oko literature vezane uz KUD "Rudolf Rajter" Ivanec.

Hvala mojim dragim prijateljima što su bili uz mene. Veliko hvala mojim prijateljicama Ines Horvat i Ani Radmanić što ste od prvoga dana vjerovali u mene bodrile me te mi bile podrška i oslonac. Uz vas je svaki ispit bio lakši i svaka briga manja. Hvala za svaki trenutak, svaki razgovor i iskustvo koje ste podijelile sa mnom.

Najviše se zahvaljujem svojim roditeljima, bratu, sestri, baki i dečku. Bili su puni razumijevanja i velika podrška za vrijeme studiranja. Veliko vam hvala što ste vjerovali u mene. Stoga i svima vama posvećujem ovaj diplomski rad.

Biografija

Ja sam Jelena Kontrec, rođena sam 26. lipnja 1997. godine u Varaždinu. Živim u mjestu Cerje Nebojse nedaleko Ivanca. Pohađala sam Osnovnu školu „Gustav Krklec“ Maruševac, PŠ Druškovec. Srednjoškolsko obrazovanje nastavila sam u Drugoj gimnaziji Varaždin, smjer opće gimnazije. Nakon završetka srednje škole 2016. godine, upisala sam Učiteljski fakultet u Zagrebu, na odsjeku Čakovec, modul informatika, kao redovna studentica. Posljednje dvije godine, točnije od 2019. pa do 2021., tajnica sam Humanitarne udruge „Učitelji za djecu“.

Izjava o samostalnosti rada

Diplomski rad pod nazivom *Glazbeni pedagog i skladatelj Rudof Rajter* izrađen je samostalno na temelju korištenja navedene literature, pomoću konzultacija i savjeta profesora Branimira Magdalenića, višeg predavača.

Studentica: _____